

La immensitat de l'acte de viure

El poeta Robert Creeley en un racó domèstic de casa seva
JOEL KUSZAI

“Quin ets tu / i qui podria saber-ho. / Per quin camí / hauries vingut per aquí. // I què hi ha darrere, / al costat, davant. / Si n'hi ha més, per què n'hi ha més.” Titulat “Aquest camí”, aquest poema és un dels més definidors de l'aire que es respira en tota la interrogació de fons d'aquest llibre de poemes, *A la terra*, de Robert Creeley (1926-2005), aquest escriptor de personalitat fonda que l'any 1988 va viatjar a Mallorca amb motiu de la publicació en la nostra llengua de la seva única novel·la, *L'illa*.

Sota l'ombra allargada d'Ezra Pound, William Carlos Williams i Charles Olson, formant part del grup dels Black Mountain Poets, Creeley va desenvolupar una obra extensa i personal. És un dels poetes menys coneguts d'aquell grup que compartien, en expressió d'ell mateix, un sentiment comú que el vers era quelcom que els era concedit per escriure i que la forma havia de connectar íntimament amb això. El vers lliure anava prenent forma al mateix temps que s'anava composant. Tal com diu la seva traductora, Dolors Udina, el poema, per ell, “no és el resum d'una experiència sinó una instantània del que s'està esdevenint; literalment, un succés”. D'aquí ve que els poemes d'alguns dels seus llibres, com ara *Pieces* (1969) –potser un dels llibres formalment més arriscat-, fragmentessin el discurs amb un fra-seig que modulava la veu i reflectia una realitat en constant flux i transformació.

Hi ha sempre una tria majúscula (en singular i en plural) en la immensitat de l'acte de viure. I un dels reptes més poderosos de la persona és ar-

ribar a la consciència d'aquesta profunditat. No només saber quin és el camí o els camins escollits sinó també el fet de saber-se preguntar per què n'hi ha d'altres.

A la terra té l'alè íntim i el color d'un “darrer llibre” i d'una mirada llunyana que ha vist el goig i el blau del mar de Mallorca i, sobretot, l'amor, el desig i l'amistat. De vegades la seva mirada sembla mirar la vida de manera desapassionada i fotogràfica, com aquell qui veu una vella pel·lícula o recorda un paisatge llunyà, però sovint un s'adona que al darrere hi ha molt més que això, alguna cosa decididament fonda.... Potser Cree-

ley era de cada lloc on va viure i al mateix temps d'enlloc, en algun camí cap a l'infern, o al cel, fins i tot.

El poema que dona títol al llibre de Robert Creeley, *A la terra*, és el centre magnètic del llibre, al voltant del qual hi graviten els records, les il·lusions, els amors, els amics i els paisatges viscuts. Aquest poema resumeix la seva vida i la seva poètica; ens mostra el seu acte de viure fins al final: “Un és aquí / i és també en un altre lloc / en algun camí cap a l'infern / on tot va bé... // o al cel / fins i tot / on tots els sants encara esperen / i guarden la porta daurada.” *

A LA TERRA
Robert Creeley
Traducció:
Dolors Udina
Editorial: Eumo /
Jardins de
Samarçanda
(Vic, 2013)
Pàgines: 128
Preu: 18 euros

CIÈNCIA DAVID BUENO I TORRENS

Les plantes, protagonistes

Una de les principals fonts de matèries primeres ha estat, tradicionalment, la natura, i molt especialment la vegetació de l'entorn: fibres, fusta, fruits, plantes aromàtiques, etc. han satisfet bona part de les nostres necessitats. Tanmateix, com diu el pròleg d'*Herbari. Viure amb plantes*, “la separació entre l'home i la naturalesa s'eixampla progressivament, alhora que la facilitat del transport i les millores tècniques ens permeten conèixer sabors procedents de països remots. D'altra banda la indústria ha permès que sigui més barat fabricar estris amb materials sintètics que no aprofitar la palma o el lledoner”.

Per contribuir a mantenir aquesta part del nostre patrimoni cultural, ja fa temps que la

prestigiosa revista *Mètode* publica articles monogràfics dedicats a moltes d'aquestes plantes, tant silvestres –com ara el baladre, la figuera de pala, el margalló i l'arç blanc– com conreades –com, per exemple, la garrofera, el lledoner, el codony i el caqui.

Ara, però, ens els presenta reunits en un sol volum, una monografia escrita per Daniel Climent i Ferran Zurriaga que ens acosta aquesta botànica tan nostrada a través de textos delicats, que inclouen coneixements científics, aspectes socials i culturals i saviesa popular, i foto-

HERBARI. VIURE AMB LES PLANTES
Daniel Climent i Ferran Zurriaga
Editorial: Mètode
(València, 2012)
Pàgines: 280
Preu: 15,60 euros

grafies de gran qualitat que mostren al detall cada planta amb les seves flors, fulles i fruits.

Climent i Zurriaga són etnobotànics i, per fer aquest llibre, no només han recopilat els articles que prèviament havien publicat a la revista, sinó que els han ampliat i n'hi han afegit de nous. Una unió entre ciència i literatura que agradarà tant als amants de les plantes com als de la cultura, i també a qualsevol persona que gaudeixi de la bellesa de la natura, de la increïble biodiversitat que tenim a tocar de la mà. *